

DECIZIE

06 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul – Svetlana Filincova
Judecători – Sveatoslav Moldovan, Iurie Bejenaru
Elena Covalenco, Maria Ghervas

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Primăria orașului Căușeni și Consiliul orășenesc Căușeni, cît și de către Vrabie Natalia,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vrabie Natalia împotriva Primăriei orașului Căușeni și Consiliului orășenesc Căușeni privind acordarea în natură a cotei de teren echivalent în mărime deplină, încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Primăria orașului Căușeni și Consiliul orășenesc Căușeni, cît și cererea de apel depusă de către Vrabie Natalia și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Căușeni din 01 iunie 2015,

c o n s t a t ă:

La 07 iulie 2014, Vrabie Natalia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei or. Căușeni privind obligarea acesteia să-i atribuie în natură cota de teren echivalent în mărime deplină prevăzută pe orașul Căușeni.

La 18 noiembrie 2014, Vrabie Natalia a înaintat cereri suplimentare prin care și-a concretizat pretențiile, solicitînd obligarea Primăriei or. Căușeni și Consiliului orășenesc Căușeni să-i elibereze titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru 90% din cota de teren echivalent, să-i atribuie terenul respectiv în natură și să-i compenseze prejudiciul material în sumă de 300000 lei și prejudiciul moral în sumă de 10000 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că prin decizia Primăriei or. Căușeni nr. 031-251 din 17 august 1993, ei, ca membru a Combinatului Agroindustrial(CAI) Căușeni, care a fost îndreptată la studii din contul întreprinderii, i-a fost

recunoscut dreptul la cota de teren în mărime deplină, iar, la 18 august 1993, în baza acestei decizii i s-a eliberat titlu provizoriu asupra cotei de teren cu suprafața de 2,00 ha, terenul respectiv nu i-a fost atribuit în natură și dînsa nici nu a insistat deoarece acesta a fost exploatat în continuare de către întreprinderea în care lucra și care îi achita anual plata de arendă în cereale și alte produse agricole.

Menționează că fără a fi informată, prin dispoziția Primarului or. Căușeni din 28 martie 2001, i-a fost recunoscut dreptul doar la 10% din cota de teren echivalent, reclamanta nefiind de acord cu această decizie a depus plîngere atît la Primăria or. Căușeni, cît și la alte autorități publice.

Astfel, la 09 aprilie 2003, Comisia Funciară din cadrul Primăriei or. Căușeni, i-a recunoscut dreptul la încă 90% din cota de teren, adică la cotă deplină, iar titlu nu i-a fost eliberat și terenul nu i-a fost atribuit în natură.

Mai indică că de la fostul specialist în probleme funciare, Andrei Tudos, a aflat că terenul ei a fost acordat în folosință unui lider din fosta CAI „Căușeni” și anume Ludmillei Danoi, care a exploatat terenul pînă în anul 2013 și achita doar impozitul funciar.

Reclamanta afirmă că la solicitarea acesteia, actualul specialist în probleme funciare din cadrul Primăriei or. Căușeni, Vasile Boiștean, la 27 decembrie 2014, i-a eliberat titlu pentru cele 10% și i-a propus să-i aloce 90% în altă parte, din rezerva Primăriei, însă, reclamanta a refuzat această propunere.

Reclamanta Vrabie Natalia solicită obligarea Primăriei or. Căușeni și Consiliului orășenesc Căușeni să-i elibereze titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru 90% din cota de teren echivalent, să-i atribuie terenul respectiv în natură și să-i compenseze prejudiciul material în sumă de 300000 lei și prejudiciul moral în sumă de 10000 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Căușeni din 01 iunie 2015, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de către Vrabie Natalia, s-a recunoscut dreptul Nataliei Vrabie la cota deplină de teren echivalent, atribuită în or. Căușeni în temeiul art. 12 alin. (4) din Codul Funciar, ca persoană, care la situația din 01 ianuarie 1992 era îndreptată la studii din contul CAI „Căușeni” și era bursieră a întreprinderii agricole indicate, s-a obligat Primăria or. Căușeni, în temeiul procesului-verbal al Comisiei Funciare din cadrul Primăriei or. Căușeni nr. 2 din 09 aprilie 2003 „Cu privire la majorarea cotei de teren echivalent”, sa atribuit Nataliei Vrabie, în natură, încă 90% din cota de teren echivalent, prevăzută în or. Căușeni, s-a încasat din contul bugetului or. Căușeni, prin intermediul Primăriei or. Căușeni, în beneficiul petiționarei Vrabie Natalia, 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral,

cauzat prin neatribuirea cotei de teren depline, în rest, pretențiile privind recuperarea prejudiciului material au fost respinse ca fiind nefondate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2015, a fost respins apelul declarat de către Primăria or. Căușeni și Consiliul or. Căușeni, cât și cererea de apel depusă de către Vrabie Natalia și s-a menținut hotărîrea Judecătorei Căușeni din 01 iunie 2015.

La 12 ianuarie 2016, Primăria or. Căușeni și Consiliul or. Căușeni a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea cererii de recurs, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2015 și a hotărîrii Judecătorei Căușeni din 01 iunie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea înaintată de către Vrabie Natalia să fie respinsă integral.

În motivarea cererii de recurs a invocat că hotărîrile instanțelor judecătorești au fost emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept procedural, cât și cu aprecierea arbitrară a probelor.

La 22 ianuarie 2016, Vrabie Natalia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea cererii de recurs, casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2015 și a hotărîrii Judecătorei Căușeni din 01 iunie 2015, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri prin care Primăria or. Căușeni să fie obligată să-i acorde cele 10% de teren arabil cu codul cadastral 2701401101 la fața locului cu delimitarea hotarelor, de a fi obligată Primăria or. Căușeni de ai acorda cel puțin 70% paguba materială pe anii 2000-2015 în sumă de 106707 lei, cât și cheltuielile de judecată în sumă de 405 lei.

În motivarea cererii de recurs a invocat că de către instanțele judecătorești la emiterea hotărîrile judecătorești au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și procedural.

La 03 martie 2016, Vrabie Natalia a depus referință la recursul declarat de către Primăria or. Căușeni și Consiliul or. Căușeni, solicitînd să fie respins recursul.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să transmită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înaintînd acțiunea în judecată împotriva Primăriei or. Căușeni, Vrabie Natalia a solicitat obligarea Primăriei or. Căușeni și Consiliului orășenesc Căușeni să-i elibereze titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru 90% din cota de teren echivalent, să-i atribuie terenul respectiv în natură și să-i compenseze prejudiciul material în sumă de 300000 lei și prejudiciul moral în sumă de 10000 lei.

Judecînd pricina în cauză, prima instanță a admis parțial acțiunea înaintată de către Vrabie Natalia, s-a recunoscut dreptul Nataliei Vrabie la cota deplină de teren echivalent, atribuită în or. Căușeni în temeiul art. 12 alin. (4) din Codul Funciar, ca persoană, care la situația din 01 ianuarie 1992 era îndreptată la studii din contul CAI „Căușeni” și era bursieră a întreprinderii agricole indicate, s-a obligat Primăria or. Căușeni, în temeiul procesului-verbal al Comisiei Funciare din cadrul Primăriei or. Căușeni nr. 2 din 09 aprilie 2003 „Cu privire la majorarea cotei de teren echivalent”, să-i atribuie Nataliei Vrabie, în natură, încă 90% din cota de teren echivalent, prevăzută în or. Căușeni, s-a încasat din contul bugetului or. Căușeni, prin intermediul Primăriei or. Căușeni, în beneficiul petiționarei Vrabie Natalia, 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin neatribuirea cotei de teren depline, în rest, pretențiile privind recuperarea prejudiciului material au fost respinse ca fiind nefondate.

Fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Primăria or. Căușeni și Consiliul or. Căușeni, cît și de către Vrabie Natalia, instanța de apel a ajuns la concluzia netemeinicii acestora, a respins apelurile și a menținut hotărîrea Judecătorei Căușeni din 01 iunie 2015.

Colegiul, examinînd legalitatea deciziei instanței de apel, fără a administra noi dovezi, reiterează, că aceasta urmează a fi casată, deoarece s-au constatat erori judiciare care nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

Instanțele judecătorești și-au întemeiat soluția privind recunoașterea dreptului Nataliei Vrabie la cota deplină de teren echivalent, atribuită în or. Căușeni în temeiul art. 12 alin. (4) din Codul Funciar, în baza procesului-verbal al Comisiei Funciare din cadrul Primăriei or. Căușeni nr. 2 din 09 aprilie 2003 „cu privire la majorarea cotei de teren echivalent”.

În acest sens, Colegiul reține că conform prevederilor art. 138 alin. (4) CPC, înscrisul se depune în original sau în copie autentificată în modul stabilit de lege, indicînd-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original cînd, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele pricinii trebuie confirmate numai cu documente în original sau cînd copiile de pe documentul

prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și alte cazuri când instanța consideră necesară prezența originalului.

Or, după cum se atestă din materialele dosarului, procesul-verbal al Comisiei Funciare din cadrul Primăriei or. Căușeni nr. 2 din 09 aprilie 2003 „cu privire la majorarea cotei de teren echivalent” este un înscris xerox, ceea ce contravine prevederilor art. 138 alin. (4) CPC.

Mai mult ca atât, instanța de recurs menționează că probele se apreciază de către instanța judecătorească în ansamblu și în interconexiunea lor, astfel, la materialele dosarului a fost anexat certificatul de arhivă nr. 58 din 27 ianuarie 2015 emis de către Serviciul Arhivă al Consiliului Raional Căușeni, în care este indicat că în urma verificării proceselor-verbale(deciziile) ale ședințelor Consiliului orașenesc Căușeni pentru anul 2003, s-a constatat că lipsește decizia nr. 2 din 2003 a Comisiei Funciare cu privire la atribuirea lotului de teren pe numele Vrabii Natalia Ivan(f.d. 26).

Respectiv, ținând cont că prin certificatul de arhivă nr. 58 din 27 ianuarie 2015 se atestă că în arhivă lipsește procesul-verbal nr. 2 din 09 aprilie 2003, în baza căruia instanțele judecătorești și-au întemeiat soluțiile, iar, procesul-verbal nemijlocit a fost anexat la materialele dosarului în formă de copie, contrar prevederilor art. 138 alin. (4) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că aceste circumstanțe reprezintă erori judiciare care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, însă, care sunt imperios de a fi verificate de către instanța de apel.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-au constatat erori judiciare care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2015 și de a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să determine definitiv circumstanțele importante pentru soluționarea justă a litigiului și reexaminând pricina în dependență de probele acumulate și circumstanțele stabilite, să emită o hotărîre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursurile declarate de către Primăria orașului Căușeni și Consiliul orașenesc Căușeni, cât și de către Vrabie Natalia.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2015,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vrabie Natalia împotriva Primăriei oraşului Căuşeni şi Consiliului oraşenesc Căuşeni privind acordarea în natură a cotei de teren echivalent în mărime deplină, încasarea prejudiciului material şi moral, cu transmiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chişinău, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului,

Judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecători:

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Elena Covalenco

Maria Ghervas